

01 Kodėl svarbu mokėti kelti klausimus?

02 Kaip mokymuisi kelti klausimus ir suprasti problemas?

03 Tėvų dėmesys – ne mažiau svarbus

KLAUSINĖTI – NERTI Į PAŽINIMO GELMES

2025 m. spalio Nr.3

Kam esame dėmesingi, tai ir auga

Šiais mokslo metais tęsiame socialinio emocinio ugdymo modelio diegimą progimnazijoje. Šia veikla siekiame socialinį-emocinį ugdymą ir mokymosi bei mąstymo įpročius padaryti „matomus“, suteikti jiems dėmesingumo erdvę. Tam tikrą laikotarpį, be kasdienės akademinio mokymosi veiklos, sutelkiame dėmesį į kurį nors socialinį emocinį ar mokymosi įgūdį ar jų grupę. Rugsėjo mėnesį skyrėme laiko prisiminti pagrindines elgesio taisykles ir pagrindinius mokymosi įpročius – mokymosi užrašų kokybę, dėmesingumą klaidoms ir jų taisymą. Spalio–gruodžio mėnesį susitelksime į „Mąstymo“ mokyklos mokymosi įpročio *Klausimų kėlimas ir problemų suvokimas* ugdymą. Sausis ir vasaris bus skirti *mąstymo lankstumo ir atsakingo rizikavimo* ugdymui, o kovą ir gegužę skirsime laiko mokytis rinkti duomenis panaudojant visus pojūčius.

Progimnazijos vizija skelbia – „Augame tyrinėdami drauge!“ Gebėjimas kelti gerus atvirus klausimus yra pagrindinis tyrėjimo įrankis. Ugdymo procese įprasta, kad klausimų autorystė priklauso mokytojams ar vadovėlių autoriams. Tačiau ne mažiau svarbu, kad gerus klausimus mokėtų kelti patys mokiniai. Geras klausinėjimas padeda geriau suprasti už reiškinį paviršiaus slypinčias problemas, priežasties-pasekmės ryšius, daryti pagrįstas išvadas, įžvelgti alternatyvas.

Tad ir šį kartą kviečiame veikti išvien, kuriant galimybes vaikams ugdytis klausinėjimo įprotį kaip bene svarbiausią gilaus mokymosi įrankį.

<...>Jūs dar toks jaunas, dar stovite prieš visas pradžias, tad ir noriu Jus, mielasis pone, kaip įmanydamas įtaigiau paprašyti, kad <...>mėgintumėt pamėgti pačius klausimus nelyg užrakintus kambarius arba nelyg knygas, parašytas be galo svetima kalba. Neieškokite dabar atsakymų, kurie Jums negali būti duoti, nes Jūs negalėtumėte jų gyventi. O juk svarbu kaip tik viską gyventi. Gyvenkite dabar klausimus. Tuomet galbūt palengva, nė pats to nepastebėdamas, vieną tolimą dieną pasijusite begyvenąs atsakymą.

R.M. Rilke „Laiškai jaunam poetui“

Planuodami klausimų kėlimo ir problemų suvokimo ugdymo praktiką dėmesį sutelksime į mokinių gebėjimą kelti įvairaus lygio – informacijos radimo, analizės ir refleksijos bei vertinimo – klausimus. Dalykų pamokose skaitydami tekstus ar nagrinėdami vaizdinę medžiagą mokiniai kurs klausimus naudodamiesi „klausimų namelio“ metodu, kuris vaizdžiai iliustruoja klausimų lygius ir pateikia galimų klausimų modelius. Mokykloje parengta ir kiekviename kabinete pakabinta metodo vizualizacija. Taikydami „5 kodėl“ metodą mokiniai mokysis įžvelgti gilesnes reiškinių priežastis ir suprasti problemų esmę. Gyvenimo įgūdžių ir dorinio ugdymo pamokose mokiniai turės galimybę išbandyti metodą „Filosofija vaikams“. Gavę žodinį ar vaizdinį stimulą (citatą, paveikslą, nuotrauką ar kt.) mokiniai raginami sukurti kuo daugiau klausimų galimai diskusijai. Vėliau išrenkami geriausi klausimai ir diskutuojama ieškant galimų atsakymų. Kalbų pamokose kurdami interviu mokiniai gilins supratimą, kaip reikia klausinėti, kad gautum įdomios, autentiškos informacijos.

Šio ciklo metu progimnazijoje taip pat bus vykdomos projekto „Dalyvaujamas biudžetas“ veiklos. 3–8 klasių mokiniai bus kviečiami atidžiai stebėti mokyklos aplinką ir atsižvelgiant į paskirtą biudžetą sukurti aplinkos tobulinimo projektus. Vienas iš svarbiausių projektų vertinimo kriterijų – tvarumas. Komisijai atrinkus kriterijus atitinkančius projektus mokiniai balsuodami išrinks du projektus, kurie bus įgyvendinti.

Į šio ciklo aprėptį įtraukas ir Psichikos sveikatos dienos minėjimas siekiant atkreipti mokinių dėmesį, kad labai svarbu atpažinti problemas, kurios gali turėti įtakos savijautai, svarbu gebėti kelti sau klausimus, kurie gali padėti suprasti savo ir kitų žmonių jausmus. Švietimo pagalbos specialistai parengė tam tikslui skirtą vizualinę medžiagą.

Ką gali padaryti tėvai?

✓ Rodykite nuolat klausinėjančio žmogaus pavyzdį;

✓ Atkreipkite dėmesį į situacijas, kai geras klausimas leidžia giliau suprasti dalykus;

✓ Nuolat pasiteiraukite, kokių klausimų kyla vaikui stebint ir siekiant suprasti vieną ar kitą reiškinį.

✓ Pažaiskite klausinėjimą taikydami „5 kodėl“ metodą.